

VELI ŽMINJCI

OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA GORTANA, ŽMINJ
ZAVIČAJNI PROJEKT

INSTITUCIONALIZACIJA ZAVIČAJNE NASTAVE ISTARSKE ŽUPANIJE
PROJEKT OSNOVNE ŠKOLE VLADIMIRA GORTANA

VELI ŽMINJCI

Žminj, 2024.

IMPRESSUM

Nakladnik:

Osnovna škola Vladimira Gortana, Žminj

Za nakladnika:

Miranda Damijanić Roce

Uredništvo:

Diana Rojnić, Matea Slivar, Iva Pucić Fekter, Suzana Deltin, Sanda Turčinović, Bojana Rojnić, Gordana Otočan, Dolores Otočan, Kristina Staver, Sanja Milanović, Slavica Marčac, Marijana Starčić, Nataša Lakoseljac, Martina Milutinović Zohil, Gordana Peteh, Nela Peteh, Karin Milotić, Samanta Jakus, Karmela Lazarić, Ariana Tumpić, Miranda Damijanić Roce

Suradnici na projektu:

Učenici razrednih odjeljenja: 1. a, 1. b, 2. a, 2. b, 3. a, 3. b, 4. a, 4. b, 5. a, 5. b, 8. a i 8. b. Učenici uključeni u programske skupine produženog boravka. Polaznici Područne škole Sutivanac. Skupine učenika uključenih u izvannastavne aktivnosti: informatička skupina, građanski odgoj i obrazovanje, biblijska skupina, vjerouaučna skupina, likovna skupina, aktivnosti književnih susreta te učenici polaznici dodatne nastave iz engleskog jezika.

Koordinatorica projekta:

Gordana Otočan

Prijevod na engleski jezik:

Elvira Kačan Vozila

Željka Čizić

Lektura:

Nada Galant

Naslovnica:

Karin Milotić

Grafičko oblikovanje:

Gordana Mazzi

Tisak: Grafika Režanci

Naklada:

300 primjeraka

RIJEČ RAVNATELJICE

Malo je toga teže ponuditi od
dobrog primjera.
Mark Twain (1835.-1910.)

Dragi svi,

Iz godine u godinu nižući ideje, došao je trenutak, čini se, determiniran odabirom ove moćne teme, da u ogledalu djelovanja čovjeka uronimo u ljudsku dušu i na onome što je istinski dobro, ili barem mi tako ocjenujemo, gradimo osviještenu i stabilnu budućnost.

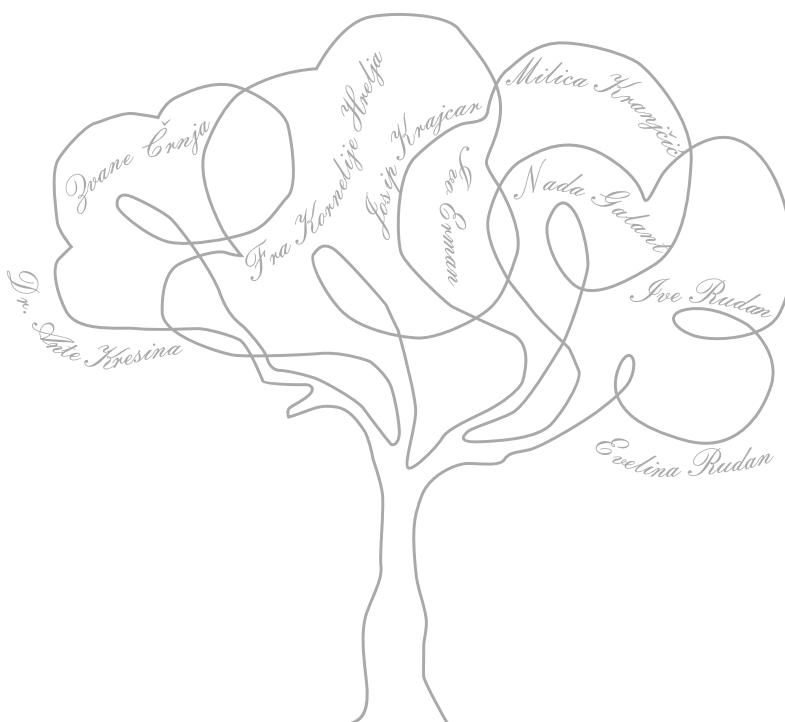
Zasadivši klicu zavičajnosti u naše škole razvila se bogata istraživačka struktura djelovanja i aktivnosti.

Obradivši materijalnu i nematerijalnu kulturnu i jezičnu baštinu, nametnulo se pitanje višeg duhovnog izazova, istina s nepoznatim ishodima. Uvijek je izazov govoriti o ljudima, a ujedno i velika čast podariti „medijski“ prostor onima koji su zadužili svoj kraj; naprsto postojanjem i življjenjem u danom trenutku, a onda i postignućima iz spektra bilo kojeg jezičnog, književnog ili znanstvenog područja.

Ovogodišnjom središnjom temom pod nazivom *Veli Žminjci* razumijevamo veličinu čovjeka kroz osobna postignuća i djelovanje u zajednici.

Zahvale za sudjelovanje upućujem svim kolegama suradnicima na projektu, našim učenicima i roditeljima na podršci i partnerstvu.

Miranda Damijanić Roce, prof

PROJEKT ZAVIČAJNE NASTAVE VELI ŽMINJCI

Žminj je mali gradić u srcu Istre, ali Žminj i Žminjština su dali nekoliko važnih ljudi, velikih po svojim djelima i zaslugama. Zato smo ove školske godine odlučili da tema našeg zavičajnog projekta bude *Veli Žminjci*, kao posveta svim našim velikim Žminjcima. Mnogi su još aktivni u stvaranju i predstavljanju svojih vrijednih djela, a neki žive među nama kroz svoja djela koja su nam ostavili u trajno nasljeđe.

Kao i proteklih godina, učenici su se marljivo uključili u istraživanje iz različitih izvora. Pritom smo posebnu pažnju posvetili usmenoj predaji kao neizostavnom načinu prenošenja znanja, često otkrivajući dragocjene informacije koje još nisu bile zabilježene. Učenici su razgovarali s nekim od tih značajnih osoba, istraživali su putem različitih medija te koristili modernu tehnologiju. Nakon istraživanja prikupljene informacije su obradili na kreativan način dajući im svoj osobni pečat.

Učenici prvog razreda su produbili svoje znanje o dr. medicine Josipu Krajcaru te su kroz likovno izražavanje interpretirali motive iz medicine. Učenici drugog razreda družili su se sa sakupljačicom priča i predaje Milicom Kranjčić i u svoj *baulj* sakupili svoje vrijedne likovne i literarne radove. Na Informatičkoj skupini izrađivali su digitalnu slikovnicu. Učenici su svoj rad nastavljali i u produženom boravku. Trećaši su kroz susret sa spisateljicom Nadom Galant saznali kako zvuče pjesme na žminjskom dijalektu. Jedan od najvećih Žminjaca, Zvane Črnja, bio je tema učenika četvrtih razreda, koji su putem intervjeta s osobama koje su ga poznavale saznali kako je Zvane Črnja tijekom života bio uključen u kulturni i obrazovni život Žminja. Istraživali su crtice iz njegova života, a od prikupljenog materijala izrađivali plakate i interaktivnu knjigu svojih kreativnih uradaka.

Područni razredni odjel Sutivanac bavio se značajnim osobama kroz povijest Mjesnog odbora Sutivanac. Ive Rudan, knjiž. povjesničar, folklorist i publicist, autor Jurine i Franine, bio je tema projekta petaša, a skupini Građanski odgoj i obrazovanje dramski glumac Ivo Erman, koji je tumačio više od sto pedeset različitih uloga. Biblijska skupina istraživala je lik i djelo bibličara dr. Ante Kresine, a Vjeronaučna skupina crtice iz života Kornelija Hrelje. Likovnoj skupini je motiv likovnog izražavanja bio Zvane Črnja. Učenici osmih razreda su pripremali intervju za književni susret sa spisateljicom Evelinom Rudan. Na dodatnoj nastavi engleskog jezika, učenici su doprinijeli izradi ove knjižice prevođenjem sažetka.

Projektom Veli Žminjci obuhvatili smo značajne osobe ne samo za Žminj i Žminjštinu, već i za područje cijele Istre, a i šire. Oni su djelovali i djeluju u različitim područjima djelovanja, iz čega je vidljiva svestranost ljudi Žminjštine kako nekad, tako i danas i njihova težnja za očuvanjem tradicionalnih vrijednosti, ali isto tako i za unaprjeđivanjem kulture i načina života.

Možda nismo obuhvatili sve one koji su zaslužili biti uvršteni na popis vrijednih i zaslužnih Žminjaca, ali vjerujemo da ćemo ovim našim projektom i njegovom prezentacijom u ovoj knjižici pokazati koliko poštujemo sve te naše ljude i njihov rad kojim su nas zadužili. Njihov nas rad inspirira i potiče da nastavimo njihovu ostavštinu, slijedeći njihove primjere.

To je zadatak ne samo za nas učitelje, već i za naše učenike. *Vjerujemo da će neki od njih jednog dana i sami postati veliki Žminjci, nastavljajući tako bogatu tradiciju koju su ostavili oni koji su ih nadahnuli.*

Gordana Otočan

IVO ERMAN

CRTICE IZ ŽIVOTA ŽMINJSKOGA UMJETNIKA

Sudionici: polaznici izvannastavne aktivnosti Građanski odgoj i obrazovanje

Mentorica: Martina Milutinović Zohil

„Na raskršću u Žminju spod starog malina...“

Ivo Erman rođen je 10. veljače 1912. u Žminju. Zbog političke situacije u zemlji, napušta svoj rodni Žminj i kao jedanaestogodišnji dječak živi po učeničkim domovima u Zagrebu i Karlovcu. Neko vrijeme studirao je filozofiju u Zagrebu.

KAZALIŠTE LJUBAV NA PRVI POGLED

Godina 1929. bila je prijelomna za Ivu Ermana jer kao sedamnaestogodišnji dječak odlazi s razredom na kazališnu predstavu u Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu. Bio je to njegov prvi susret s kazalištem koji ostavlja traga na njemu. Od tada Ivo Erman neprestano razmišlja o kazalištu i glumi. Njegov veliki prijatelj Mate Balota (Mijo Mirković) prepoznaje u njemu glumački talent i usmjerava ga na kazališni rad. Ivo Erman odlazi u Beograd na studij Kazališne umjetnosti i 1938. odlazi na prvu audiciju u beogradsko Umetničko pozorište gdje se predstavlja s Balotinom pjesmom Jugo.

GLUMAČKI OPUS

Od 1939. glumio je u Umetničkom pozorištu u Beogradu. Petnaest godina nastupao je po kazalištima u Beogradu, Kragujevcu i Šapcu da bi se 1953. vratio u Pulu gdje je postao članom Istarskog narodnog kazališta. Proveo je trideset i tri radne godine po raznim kazalištima. Za svog je života tumačio više od 250 uloga te nastupao u više od 3000 predstava. Njegov talent zapažen je u sljedećim ulogama: Dundo Maroje (Dundo Maroje), Kent (Kralj Lear), Ujak Vanja (Čehov, Ujak Vanja), Sudac (Celjski grofovi)... Jako je volio igrati Čehova: „U Čehovu sam se našao. Poistovjetio sam se s nemirima, čežnjom i bolim. U koži nesretnog Vanje ja sam doma.“ Igrao je i u dramskoj televizijskoj seriji *Ča smo na ovon svitu* iz 1973. godine redatelja Daniela Marušića gdje je igrao ulogu Mate Kašuna. Za Ivu Ermana mnogi su imali samo riječi hvale što nam govore i sljedeći citati Mire Stupice:

„Pamćen po dobroti i blagosti, kakva se među glumcima ne susreće baš svaki dan.“

„Decentni gospodin s vječnom leptir-kravatom i u besprijeckornom tamnom kaputu...“

„GOVORIO IZ SAME UTROBE ISTARSKE ZEMLJE“

Osim glumačke karijere, Ivo Erman kazivao je poeziju na različitim kulturnim manifestacijama, Čakavskom saboru, pučkim svečanostima te na radijskim i televizijskim emisijama. Najviše je volio kazivati čakavske stihove Mate Balote.

U te je stihove ugradio čitavu svoju sliku života i svijeta. Kritika je uvijek naglašavala da niti jedan hrvatski pjesnik nikad neće imati takvog interpretatora kao što je Ivo Erman. Čitajući Balotine stihove pretvarao se u dramsko lice koje govori iz same „utrobe istarske zemlje“ stvarajući novu vrijednost istarske subbine. Mate Balota posvetio je Ivi Ermanu pjesmu „Na raskršću u Žminju“.

„FRANINA, TO JE ZAPRAVO ISTARSKI NAROD!“

Ivo Erman je godinama pisao s profesorom Vitomirom Ujčićem dijalog Jurine i Franine, a istarski mještani rado su ih slušali svake nedjelje od 1960. g. na Radio Puli. Na šaljiv način komentirali su razne istarske aktualne štorije. Prvi njihov dijalog objavljen je još 1871. u listu Naša sloga. Ivo Erman utjelovio je lik Franine, a Vitomir Ujčić lik Jurine. Bio je veliki zaljubljenik u svoj zavičaj i tradiciju. Kad je govorio o liku Jurine i Franine, naglasak je stavljao na „čovika“: „*Približiti se našim starima, velika je to stvar. To su čelik-ljudi, pravi ljudi, veliki karakteri, Balotini ljudi. Odolijevali su svim burama, ali su se održali. Održali su svoj etnos, moral, poštenje i riječ. I svoj kanat!*“

Jurina: *Mi mislimo još toliko živet da ćemo moć
napisat još najmanje sto ovakoveh Pratiki.*

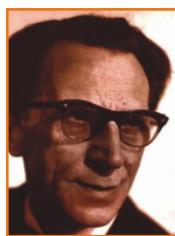
Franina: *Ti imaš, Jurino, vavek pravo pak Bog!
Neka Bog da sreću i zdravlje svem onem ki budu ovo čitali,
a ni nas dveh neka ne pozabi.*

LIKOVNO STVARALAŠTVO

Da je Ivo Erman bio svestrani umjetnik, govore nam i njegovi likovni izričaji. U svojoj je sobi, nedaleko od crkve sv. Franje Asiškog u Puli, slikanjem odmarao svoju umjetničku dušu. Iza sebe ostavio je više od 3000 raznih tehnika među kojima se posebno ističu pejzaži Žminja.

NOĆNI LEPTIR

Ivo Erman je veliki Žminjac i njegovi mještani ponosno čuvaju uspomene na njega. Za stotu obljetnicu njegova rođenja postavljeno je spomen-obilježje na Paladi gdje se nalazila njegova rodna kuća. U istraživanju njegova stvaralaštva posebno nas je dotakla njegova skromnost te ponosno čuvanje istarskih vrijednosti. Njegova skromnost naročito se vidi iz njegovih riječi: „Što ja ostavljam? Što glumac može ostaviti? On zapravo i ne živi, osim u onaj svoj kratki tren pod svjetлом, kao noćni leptir...“

Ivo Erman

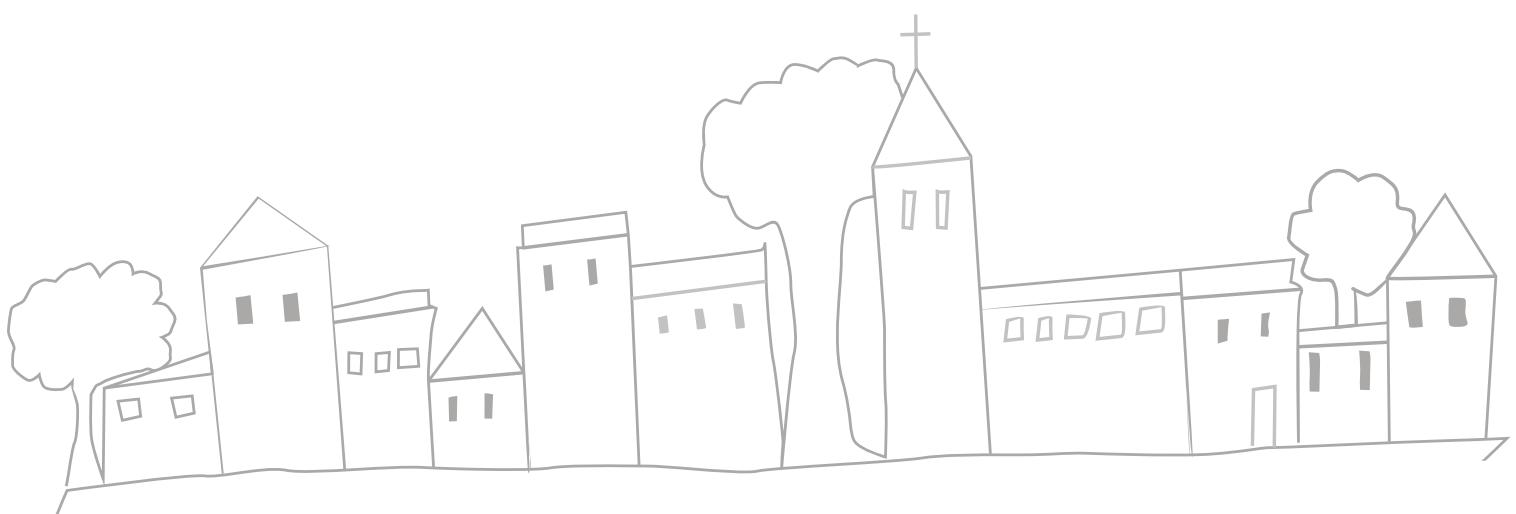
Kazivanje poezije Mate Balote

Ispred spomen-obilježja

Ivo Erman,
pejzaž Žminja

fra KORNELIJE HRELJA

Sudionici: Vjeroučna skupina (učenici 2. a, 3. a, 3. b, 4. a, 4. b razreda)
Mentorica: Karmela Lazarić, vjeroučiteljica

Učenici vjeroučne skupine nižih razreda upoznali su se sa likom i djelom fra Korenelija Hrelje iz sela Kosići, blizu Žminja.

Učenici su s velikom pažnjom i zanimanjem čitali njegov životopis te ilustrirali nekoliko slika iz njegovog kratkog ali plodonosnog franjevačkog i svećeničkog života.

Fra Kornelije Hrelja rođen je u Kosićima 1919. godine, preminuo je u Trstu 1962. Godine.

Već je kao dijete u osnovnoj školi osjećao poziv u franjevaštvo i svećeništvo. Živio je vrlo intenzivno, šireći i prenoseći Radosnu vijest svim potrebitima. I sam je živio svećeničku revnost i trudio se u svetosti za Gospodina.

ZVANE ČRNJA - CRTICE IZ ŽIVOTA

Sudionici: 4. a i 4. b razred

Mentorice: Gordana Otočan i Dolores Otočan

Tema našega projekta je Zvane Črnja. Mi školani smo čuli za njega, nešto smo i znali, ali odlučili smo istražiti i doznať još čuda tega o temu našemu velemu Žminjcu čiguoф spomenik ot groti je va Žminje blizu banki, kuoda skoro svaki dan pasievamo.

Najprvo smo storili plan dela na projekte kako umno mapo. Doguorili smo se da ćemo iskat na interete, z enciklopediji i drugeh libri, ali da ćemo pitat i naši roditelji, nuoni i nuoneti ča znajo o Zvanetu Črnji i da li so se kada sretili š njin. Tako smo mi školani 4. a počeli s projekton. Prontali smo pitanja za intervju, zapiševali ali snimali. Doznali smo da so naše nuoni i nuoneti, a i neki roditelji, Zvaneta Črnji sretili na Čakavskem sabore va Žminje aš uon je bi njiguof začetnik. Neki so ga sretili va škuole va Žminje. Posebno nan je draga ča nan je i naša Nada Galant povedala kako je Zvane Črnja pohvali njiejne pjesmi s kema je nastupala na Čakavskem sabore. To smo sve zapisali. Va škuole smo pogledali virtualno izložbo Državnega arhiva va Pazine. Tu smo čuda tega doznali o Zvanetu Črnji pa smo to nacrtali s tušen. Njiguof portret smo oblikovali ot žici i storili reljef s portreton na aluminijске folije. Čitali smo njigovi libri pjesmic. Kako je Zvane Črnja *idejni začetnik Aleji glagoljaša kako spomenika hrvatske pismenosti*, njigovi vierši smo prepiševali na glagoljice i crtali pjesničke slike, a ot glinamola i na aluminijiske folije smo delali slova.

Pisali smo i pjesmice za natječaj Di ča slaje zvoni va Žminje. Ot sega tega smo storili interaktivni libar va kien se more videt sve ča smo istražili, ali tu so i rezultati našega kreativnega dela. Libar je interaktivni aš potiče onega ki gleda i čita da prevede glagoljico na latinico, da tiče, ubraće, čita i otkriva o jenemu od našeh velikeh Žminjci, Zvanetu Črnji.

Aurora Krajcar

Čovik od sniga

Čovik od sniga
u mojoj kori stoji
i muči.

Nos od mrkve ima mali,
metlu u ruki
a lonac na glavi.

Ne voli da ga se tiče,
a po noći kad nas ni
pensan da se miče.
Prvo na jedan kraj,
pa na drugi,
gori pa dol.

A jeno jutro
kad san se zbudila
vani san potekla.
Ni ga više bilo.

Ki zna kamo je ša?

Di ča slaje zvoni 2023.

INTERVJU Z NONIĆEN

INTERVJU SA ŽMINJSKOM SPISATELJICOM NADOM GALANT

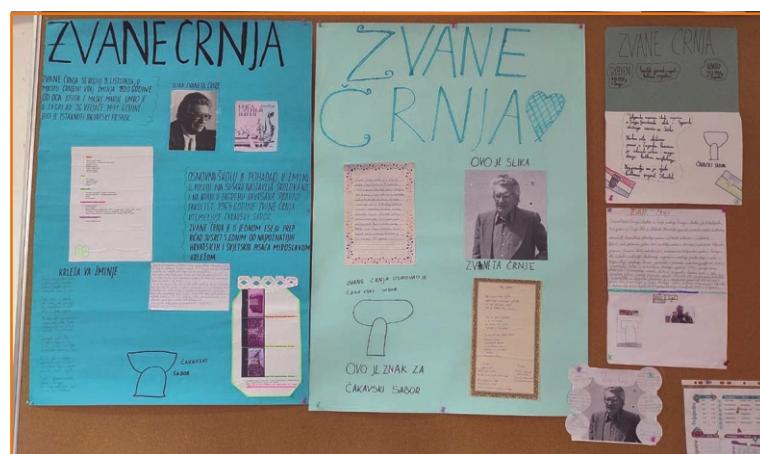
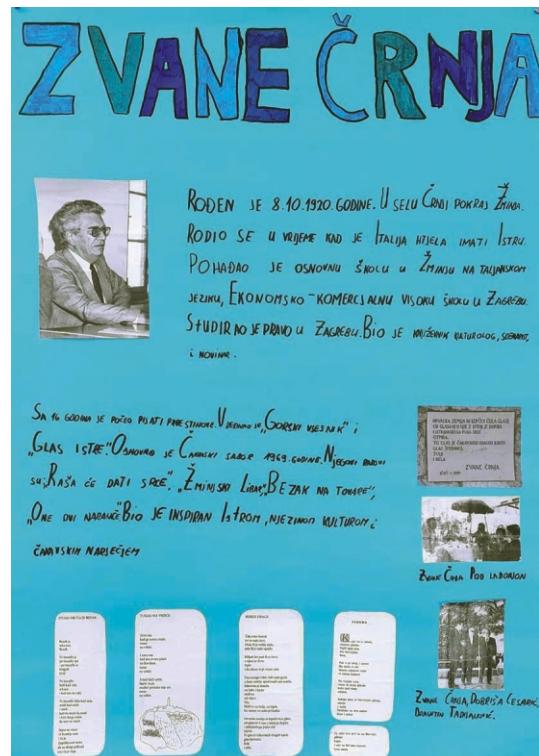
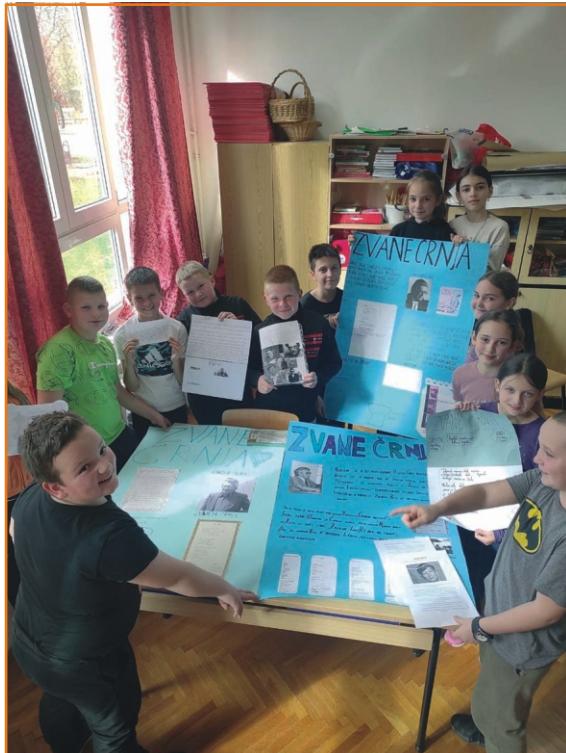
INTERVJU s bolcom

INTERVJU s bolcom

Portret Zvaneta Črne od žice

Projekt Zvane Črnja jezbudi istraživački duh puli nas školani 4. b. Iskali smo ki je bi, kade je biva, š čien se je bavi. Samostalno, z roditelji, va grupe, ča je ovisilo o temu kako smo se doguorili ali i o našem željami. Skupljali smo slike, čitali pjesmi i drugo ča je napis. Kat smo dosta nakupili, posložili smo i storili plakati. Sve ča smo napravili pokazali smo drugen školanon va razrede.

Na slikami pogledajte samo kušći svega tega ča smo mi školani 4. razreda prontali.

ZVANE ČRNJA

Sudionici: Likovna skupina
Mentorica: Karin Milotić

Učenici kreativci koji su dio likovne skupine istražili su književni opus najvećeg istarskog pjesnika Zvaneta Črnje, koji se svojim osebujnim profilom izdvaja kao vrlo svestrana i karizmatična osobnost. Ovaj pjesnik, eseist i urednik inspiraciju često temelji na specifičnoj kulturi, načinu života i povijesti prostora ovog poluotoka njegujući dijalekt, običaj i kulturu svoje rodne grude.

Kako inspiracija otvara široko polje mašte, učenici su motive iz njegovih pjesama nadogradili svojim unutarnjim svijetom i pretočili u fantastičnu likovnu narativnost.

Inspirirani likovima, predmetima, pejzažima i mjestima iz pročitanih pjesama, izradili su simpatične crteže u kojima su spojili svoje i Črnjino djetinjstvo u fantastični istarski vremeplov, spoj tradicije i suvremenosti.

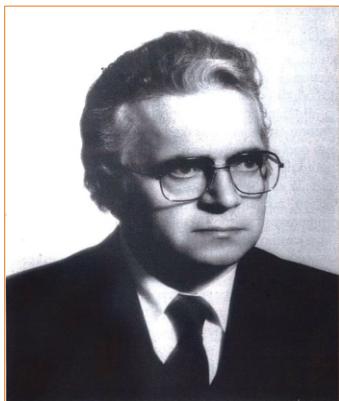
Učenici su također osmislili naslovnicu zbirke kako bi prikazali sve velike ljude ovog malog grada.

DR. ANTE KRESINA - BIBLIČAR

Sudionici: Biblijska skupina, 8. a i 8. b razred

Mentorica: Nela Peteh

Učenici osmih razreda i polaznici Biblijske skupine sudjelovali su u školskom zavičajnom projektu *Veli Žminjci* upoznajući život i djelo svećenika, teologa i bibličara dr. Ante Kresine (Kresini kraj Žminja, 25. X. 1934. Rijeka, 21. II.1990.). Osmaši su u sklopu teme „Crkva promiče školstvo, kulturu i znanost“ upoznali zaslužnog Žminjca u izgradnji našega naroda na duhovnome, obrazovnome, kulturnome području života i prepoznali u čemu je dao svoj osobit doprinos. Kresina je bio je dio sjajnog niza znamenitih hrvatskih istarskih svećenika XX. stoljeća.

Uz 90. obljetnicu njegova rođenja (1934. -2024.) sudionici projekta stvaralački su se izražavali na temu: u slici, stihovima, istraživanjem. Zahvaljujemo Josipu Kresinu, mlađem bratu Profesora, koji nam je ustupio fotografije iz obiteljske arhive i učenicima odgovorio na pitanja.

U listopadu 2023. posjetili smo grobnu obitelji Krasina na žminjskom groblju gdje je velečasni pokopan, izradili smo pano kojeg smo tijekom školske godine dorađivali i dopunjavali.

Žminjci o Žminjcu

„Dr. sc. Ante Kresina svojom je pojavnosću, svojom duhovnošću i karizmom prevažan za naš kraj, za Žminj. On je svojim radom i djelovanjem daleko nadmašio naše lokalne okvire, tim više osjećamo ponos da ovako jedna mala zajednica može iznjedriti tako velikoga čovjeka“. (Nada Galant)

Svećenik Željko Zec o Antetu Kresini

Profesor Ante Kresina čovjek je našega kraja, rođen u Kresinima, selu stradalom u Drugom svjetskom ratu. Voljom Božjom on je preživio i cijelog je života nosio tu patnju stradanja njegova sela.

U zrelim danima svoga života rado bi dolazio u selo i razgovarao s ljudima. Njihov život veoma ga je zanimal te je s mnogima ulazio u prava prijateljstva.

Moje poznanstvo s profesorom bilo je u Rijeci za vrijeme studija Teologije. Tu mi je Profesor predavao biblijske znanosti, koje je studirao i doktorirao u Rimu. Bio je izuzetno dobar profesor. Jasan u iznošenju biblijske tematike, njegova su predavanja bila uvijek dobro praćena. Studenti su ga rado dolazili slušati. Na ispitivanjima je bio strog, ali ne škrt u ocjenama. Bio je nepredvidiv u metodi ispitivanja, a nelogičnost nije trpio. Bio je profesor u poskonsilsko vrijeme i znao oduševljavati studente koncilskom obnovom.

I s nama studentima, kolegama i profesorima te ljudima našega okruženja bio je uvijek pristupačan i rado viđen u društvu.

Liturgiju je vodio živo i uvijek smo čekali njegovu propovijed.

Njegovom preranom smrću izgubili smo, u ono vrijeme, jednog vrsnog profesora Biblije.

Zapisao: Mihael Erman, 8. b

Veli Žminjci

Baš je velik Žminj
a u njemu još veći ljudi
i to me baš uopće ne čudi.
Oni su za Istru važni
i stvarno su pravi, nisu lažni.
Puno su važnega za sve učinili
i zato hi triba pamtiti jer su to zavridili.
Jedan od njih je Antun Kresina
teolog za ponos Žminja!

Ivana Benčić, 8. b

Eleonora Roce, 8. b

Osim prezentacije izradili smo i „autobiografsku razglednicu“ - kompliaciju fotografija iz različitih razdoblja života dr. Kresine.

Tea Buzečan Modrušan, 8. a

JOSIP KRAJCAR

Sudionici: 1. a i 1. b, Produženi boravak

Mentorice: Diana Rojnić, Matea Slivar i Kristina Staver

Učenici 1. a, 1. b razreda i Produženi boravak sudjelovali su u zavičajnom projektu *Veli Žminjci s razrednom temom Josip Krajcar*.

Cilj projekta bio je da se istraži život i rad poznatog liječnika, kardiologa-angiologa Josipa Krajcarja. Josip Krajcar svoj je život posvetio medicini. Bio je zaljubljenik u svoje zvanje i uvijek je bio spremjan pomoći svima.

Učenici 1. a i 1. b razreda su na satu Hrvatskog jezika istraživali zanimljivosti iz života poznatog liječnika i zapisali najvažnije podatke.

Učenici 1. a razreda su u sklopu nastave Prirode i društva naučili da je zdravlje najveće bogatstvo te da čovjek mora voditi brigu o svojem zdravlju i redovito odlaziti na preventivne liječničke preglede.

Na satovima Likovne kulture učenici su oblikovali srce od plastelina. Od glinamola su izradili privjeske u obliku srca i od njih napravili lančiće.

Učenici 1.b razreda su u sklopu nastave Prirode i društva naučili da je važno brinuti o svojem zdravlju. Istraživali su arterije i vene te koji je medicinski pribor potreban za pregled i operaciju srca. Na satovima Likovne kulture učenici su crtali tijelo čovjeka i krvne žile.

Naučili su kako se srce dijeli na lijevu i desnu pretklijetku te su ga i nacrtali zajedno s medicinskim priborom.

Na Producenom boravku učenici su istraživali kako radi naše tijelo. Ljudsko tijelo načinjeno je od mnogo dijelova koji tvore smišljenu cjelinu. Nas je zanimalo mišić, koji se zove srce. Smješten u prsima, srce je mišićna gruda, otprilike veličine šake.

Likovnim izražavanjem prikazali su arterije (obojene crveno) koje odvode krv iz srca i vene (obojene plavo) dovode krv u srce.

IVE RUDAN

Sudionici: 5. a, 5. b
Mentorica: Samanta Jakus

Ovogodišnji učenici petih razreda u sklopu razrednog zavičajnog projekta upoznali su se s bogatom pisanom ostavštinom pokojnog Ive Rudana (1940.- 1983.), Cerana koji je svojom iznimno plodnom produkcijom nadišao svojih 40-ak godina života koliko je imao kada je preminuo. Osnovnu školu pohađao je u Ceru i u Žminju, Ekonomsku školu završio je u Puli te potom diplomirao na Pedagoškoj akademiji. Svoje akademsko obrazovanje nastavio je u Zadru i u Zagrebu gdje je i doktorirao. Njegova doktorska disertacija i njegovo kapitalno djelo „Narodna čakavska poezija na tlu Istre i Hrvatskog primorja“ objavljena je 1979. godine. Osim toga, autor je knjige putopisnih tekstova koji su objedinjeni u knjizi „Istarskim raskrižjima“ koja je izašla 1983. godine, a dugi je niz godina potpisivao tekstove dramskog karaktera „Jurina i Franina“.

Osnovni predmet njegova proučavanja bila je riječ, tj. njezini ostvaraji u narodnoj poeziji te u svim drugim društvenim kontekstima. Ive Rudan proveo je mnogobrojna terenska istraživanja usmene književnosti koju je zapisivao i znanstveno opisao.

Atributi koji njega najbolje opisuju jesu: istraživač, znanstvenik, folklorist, sakupljač nematerijalne baštine, putopisac, književnik, novinar, jezikoslovac i humanist.

S obzirom na raznolikost njegova stvaranja bilo je zamišljeno da se učenici tijekom nastavne godine upoznaju s njegovim radom, tj. da pokušaju sagledati u kojem je stanju danas barem dio građe koja je njega intrigirala i motivirala.

U nastavku ukratko ćemo predstaviti tijek provedenog istraživanja čiji su objedinjeni rezultati sabrani u jednoj brošuri.

U prvoj fazi istraživanja učenici su dobili zadatak da ispune upitnik na temelju provedenog razgovora sa starijim ukućanima ili poznanicima kako bi dobili povratnu informaciju o tome koliko oni danas u svojoj komunikaciji koriste stihove narodne čakavske poezije te niz potpitana kojima se je htjelo dodatno ispitati interes i stav društva prema takvim usmenim oblicima. U većoj mjeri dobiveni rezultati prikazani su tabličnim prikazima kako bi bili što zorniji.

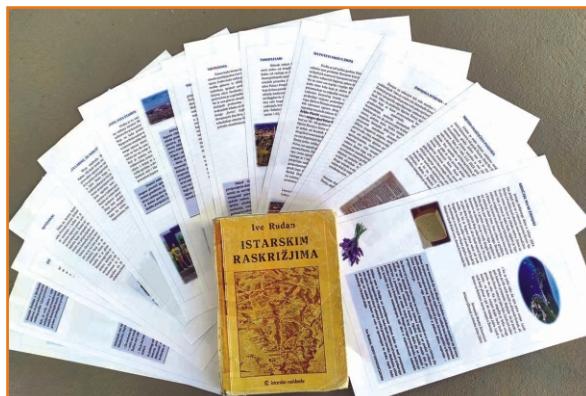
Obrni je, obrni kako kolo na vodi.

Tancali su Vlašići, po zelenoj krasici.

Hvala Bogu i Bogiću dok je kruha u košiću.

Svaki oltarić ima svoj križić.

Drugi dio istraživanja zahtijevao je od učenika da na jedan dan postanu putopisci. Prvo su trebali pročitati putopisni zapis I. Rudana o nekom istarskom mjestu da bi nakon toga posjetili to isto mjesto i istražili u kakvom je stanju ono danas. Svoje impresije saželi su u kraći tekst, također putopisnog karaktera.

Treći se dio istraživanja ticao folklora, točnije FD „Cere“. Njime su se više pozabavili učenici s područja Cera koji su potomci nekadašnjih aktivnih članova Folklornog društva. Dio učenika provelo je intervjuje s bivšim plesačima, sviračima i pjevačima narodnih plesova i pjesama, a drugi se dio učenika likovno izrazio tako što su prikazali različite motive koji najbolje dočaravaju svijet folklora.

Četvrti se dio istraživanja odnosio na propitkivanje aktivnosti Čakavskoga sabora u Žminju, budući da je I. Rudan bio jedan od važnih ličnosti od samih početaka utemeljenja i djelovanja te vrlo važne institucije. Učenici su fotografirali spomen-ploče u Ceru i Rudanima koje su podignute njemu u čast zahvaljujući inicijativi članova Katedre tog istog Sabora.

Peti dio istraživanja, ujedno i završni, potaknuo je učenike da se okušaju u ulogama Jurine i Franine, pučkih likova koji u svojim dijalozima oslikavaju svakodnevnicu običnog čovjeka. Prihvatali su se postojećeg teksta kojeg su dijelom modificirali s obzirom na današnju društvenu situaciju.

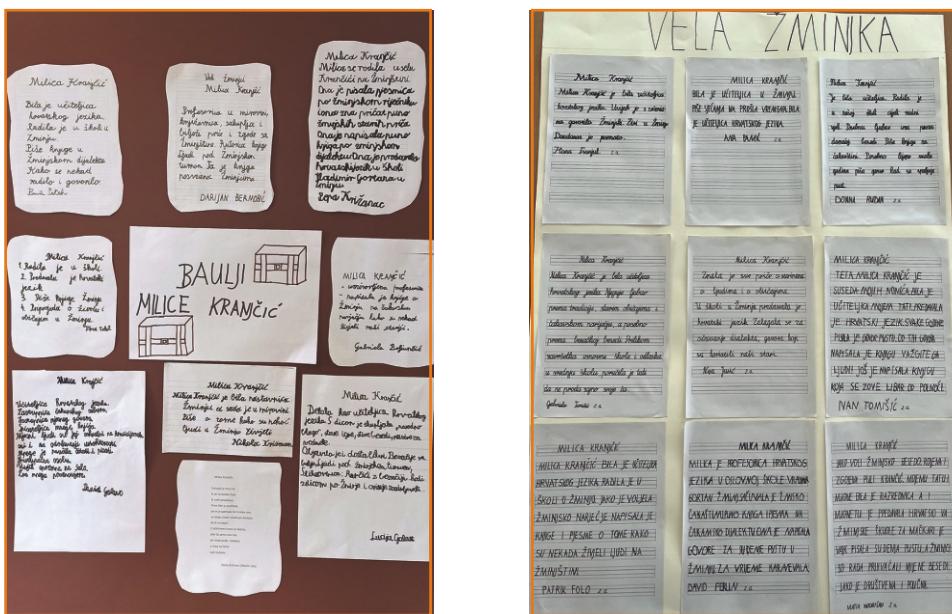
BAULJI MILICE KRAJNJIĆ

Sudionici projekta: 2.a i 2.b

Mentorice: Iva Pucić Fekter, Suzana Deltin, Sanja Milanović i Nataša Lakoseljac

„Baulji Milice Kranjčić“ je projekt učenika drugih razreda, a u sklopu je školskog projekta Veli Žminjci. Cilj projekta bio je upoznati učenike s likom i djelom Milice Kranjčić, dugogodišnje nastavnice hrvatskog jezika u OŠ Vladimira Gortana i sakupljačice narodnih običaja, igara, mudrosti, izraza, izreka i zapisa.

Projekt je započeo učeničkim istraživanjem o gospođi Milici. Učenici su dobili zadatak da svoje ukućane pitaju o njoj i da zapišu što su sve doznali. Sve dobivene zapise prikazali smo na plakatima.

Tako smo dobili i pjesmu o Milici Kranjčić koju je napisao Nikolin tata.

Darko Križman (Nikolin tata)

Milica Kranjčić,
žminjski je minji tić
ki se na daleko čuje,
ki sveh propitkuje.
Puno libri je pročitala,
pa se je spensala da bi anke ona
za mlaje crtala i pisala po domaće,
da bi sví kapili.
Z ozbilnjem stvari se škerca,
piše ča samo ona zna,
jer misal pride i nestane
a tinta na harte
vajk zustane.

Nakon toga gospođa Milica došla nam je u goste. Pričala nam je o svom životu, radu i knjigama koje je napisala. Djeca su od nje puno naučila o *starim užancima* (običajima), alatu, dječjim igram, strašnim pričama, poznatim mještanima, o *blagu* (domaćim životinjama) i cvijeću oko kuće. Također su doznali da su se u *bauljima* (malim drvenim škrinjicama) čuvale najveće dragocjenosti.

Zato smo odlučili napraviti naše *baulje* i u njih smo spremili vrijedne priče i zapise gospodice Milice kojima čuvamo običaje, jezik i tradiciju.

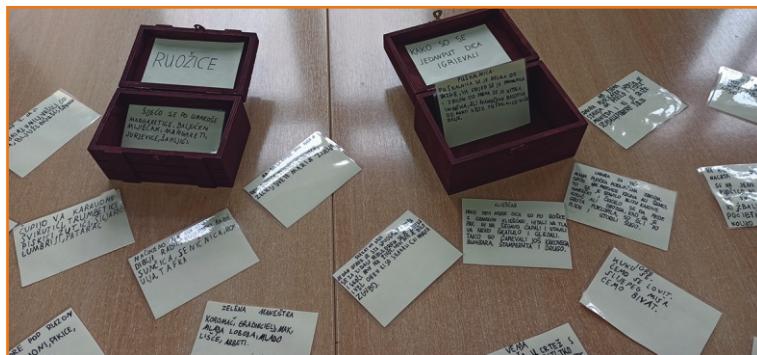
Tako su nastala četiri *baulja*.

- *Da se ne zabe stare užanci*
- *Jedanput so ljudi imeli blago*

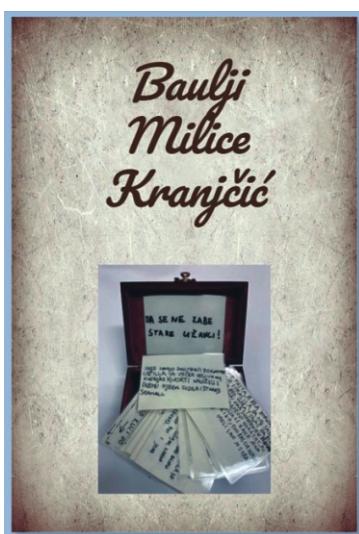
- Ruožice
- Kako so se jedanput dica igrievala

Na produženom boravku učenici su nastavili istraživati zapise koji su ih najviše intrigirali, a to su zapisi uobičeni u knjižicu pod naslovom *Libar od polnoći*. Iz libra su odabrali priču o pučkoj religioznosti, te su svoj odabir vrijedno prepisali i ilustrirali.

Učenici informatičke skupine izradili su slikovnicu u digitalnom obliku. Za izradu slikovnice korišteni su materijali koje su učenici izrađivali sa svojim učiteljicama i na produženom boravku. Za izradu slikovnice korišten je alat Book creator.

KNJIŽEVNICA I Pjesnikinja, NADA GALANT

Sudionici: Učenici 3. a i 3. b razreda

Mentorice: Bojana Rojnić i Sanda Turčinović

Učenici trećih razreda bili su u posjetu knjižničarki i pjesnikinji Nadi Galant.

Postavljanjem pitanja o životu i radu gđe Nade učenici su došli do zanimljivog životopisa koji su zapisali po povratku u školu.

Uživali smo u interpretativnom čitanju njezinih pjesama i otkrivanju značenja pojedine misli i riječi. Tako nadahnuti čakavskim pjesništvom, kroz nekoliko dana po povratku, zapisivali smo svoje vlastite uratke.

S radovima smo sudjelovali na Lidranu i na literarnom natječaju Di ča slaje zvoni te postigli značajan uspjeh u oba natjecanja.

Drugi dio druženja s pjesnikinjom nastavili smo u našoj školi gdje smo joj čitali pjesme nadahnute čakavskim izričajem. Pozorno nas je slušala i konstruktivno usmjeravala na što uspješnije pisanje.

Učenici su uživali stvarajući nove stihove, na ponos učiteljicama i našoj gošći koja je zamijetila nove nade čakavskog pjesništva.

Jesen

Prišla je jesen.
Vrime se gambjalo.
Svi smo se zabundali.

Lišća na podu
koliko ćeš,
a na drivu
nič.

Va školo opet gremo,
boršu na životu nosimo.

Čizme na noge,
pa va lokve tackamo.

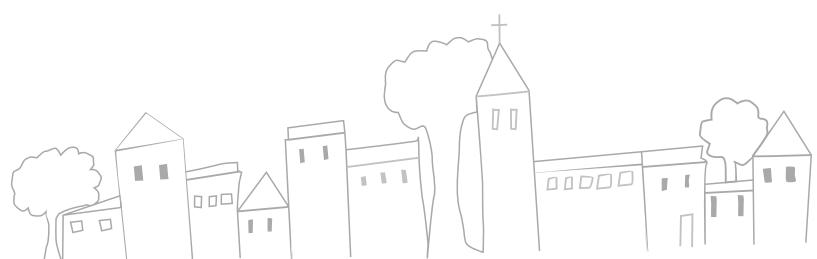
Elena Vitulić

Kažun

Na njive kažun stoji,
čuda je let zbroji.

Već nanke ne zna
koliko je tega na njivi pasa,
koliko je ordenja i ljudi nutra čuva
i koliko je nevrimena zdura.

Ulika Ardalić

Štajuoni

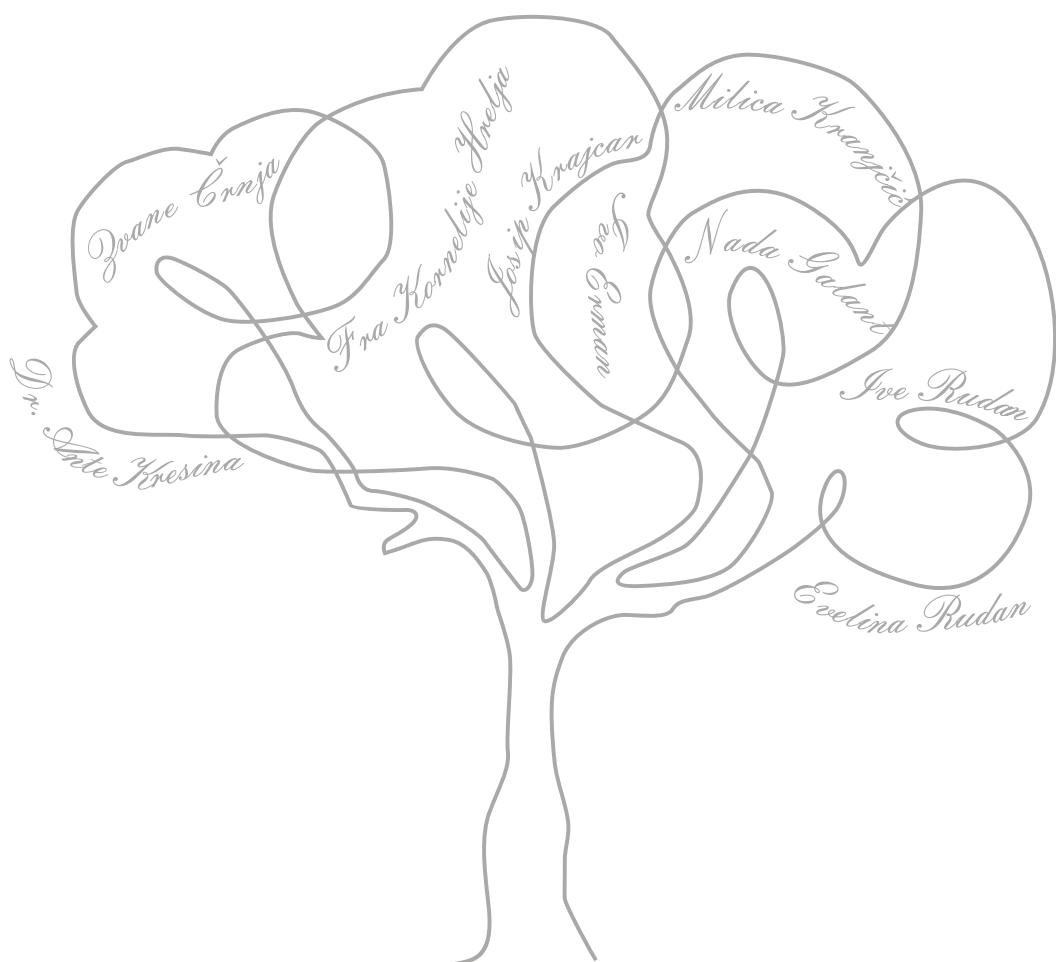
Prolić je preran
dok se u zime još igran.
Niman ča već čekat
nego prolić dočekat.
Sad prolić već fnijeva,
a leto se prontijeva.
Leto je muore steplilo,
a na prolić se je zabilo.
Bih rad da leto nima kraja,
al jesen već prihaja.
Kuolo se vrti,
štajun za štajuonom beži.

Vita Orbanić

Skužaj

Vajk kad nešto zeznen
ne znan reć, skužaj.
To je tako težak izražaj.
Bode me va dušo,
mučin,
ne znan ča da storin.
Jur ni teško reć jeno besedo,
ma mene je laglje kad suze niz lice gredu.
Bocka me, bocka, kako trnje.
Sve je črnje i črnje.
Kad se buden odlučila reć
Suza će radosna z lica poteć!

Luce Matika

EVELINA RUDAN

Sudionici: učenici 8. a i 8. b razreda

Mentorice: Miranda Damijanić Roce, Gordana Peteh

OSOBNA ISKAZNICA

- sveučilišna profesorica
- suvremena hrvatska pjesnikinja
znanstvenica
- odrasla u Rudanima
- obrazovanje: Osnovna škola Vladimira Gortana Žminj; Gimnazija Pula;
Filozofski fakultet u Zagrebu, Studij kroatistike i južnoslavenske filologije
djela: zbirke pjesama *Breki i čuki* (2008.), *Sve ča mi rabi ovega prolića* (2000.),
Posljednja topla noć (2002., zajedno sa S. Lipovcem i D. Peričićem), *Uvjerljiv vrt*
(u elektroničkom obliku, 2003.), *Pristojne ptice* (2008.), *Smiljko i ja si mahnemo*
(2020.), slikovnica *Kraljevićev san* (2010.), studija *Vile s Učke. Žanr, kontekst,*
izvedba i nadnaravna bića predaja (2016.)
- pjesme su joj prevedene na više jezika (slovenski, češki, engleski, njemački,
španjolski, talijanski i nizozemski)
- dobitnica brojnih književnih nagrada, za zbirku *Smiljko i ja si mahnemo* dobila je
književnu nagradu *Fran Galović*, nagradu *Ivan Goran Kovačić*, nagradu *HAZU*
za *književnost*, pjesničku nagradu *Tin Ujević* te nagradu *Drago Gervais*
dubitnica nagrade Općine Žminj za značajni doprinos očuvanju čakavske
- jezične baštine (2008.)
- živi i radi u Zagrebu

izvor: <https://www.novilist.hr/wp-content/uploads/2021/03/page11-768x513.jpg>

Na provedenoj radionici učenici su se upoznali s likom i djelom Eveline Rudan, a potom su, na temelju dobivenih asocijacija, osmišljavali pitanja koja žele postaviti autorici na planiranom susretu.

Jeste li sretni sa svojim poslom?

Je li Smiljko pristao biti u pjesmi?

Biste li se voljeli vratiti živjeti u Rudane?

Nedostaje li Vam zavičaj?

Koliko Vam znače nagrade koje ste dobili?

Je li Vam ljepeš raditi sa srednjoškolcima ili sa studentima na fakultetu?

Koliko Vam znače Vaši čitatelji?

Koji Vam je bio najdraži predmet kada ste bili u 8. razredu?

Što mislite o školskim lektirama?

Odakle Vam inspiracija za pisanje pjesama?

Jeste li mislili da ćete postići u životu sve što ste postigli?

Kakav je osjećaj biti ponovno u svojoj nekadašnjoj školi?

Je li Vam lakše pisati na čakavštini ili na standardnom jeziku?

Kako to da ste odabrali Zagreb kao mjesto za život?

Imate li slobodnog vremena i kako ga provodite?

Dar života u svemiru zavičaja jesu ljudi s kojima dijelimo sadašnjost, trudimo se ne zaboraviti prošlost a budućnost određujemo onako kako mislimo da je najbolje. Kad na tom putu imamo čast poznavati i biti suvremenikom osobe koja je svojom osobnošću, karizmom, intelektom, književnim, pjesničkim i znanstvenim doprinosom već ostavila zalog za budućnost zavičaja i podarila iznimian doprinos društvu u očuvanju usmenih predaja i mitoloških narativa smjelo kažemo: *Draga prijateljice Evelina, naša Vela Žminjka, sretni smo što Te poznajemo!*

DELOVAKURAJ SLOŠĆINA

ZNAČAJ MJESNOG ODBORA SUTIVANAC

Sudionici: Učenici Područne škole Sutivanac

Mentorice: Slavica Marčac i Marijana Starčić

Učenici Područne škole Sutivanac istraživali su značaj Mjesnog odbora čiji su članovi od osnivanja u mnogočemu pridonijeli razvoju Sutivanca.

Ugostili smo gospodina Dalibora Frančulu, dugogodišnjeg predsjednika Mjesnog odbora. Učenike je upoznao s članovima i aktivnostima u kojima je Mjesni odbor blisko surađivao s mještanima. Učenici su prepoznali slogu kao glavni pokretač mnogih pothvata u Sutivancu.

Likovnim i literarnim radovima kreativno su prikazali suradnju i slogu Mjesnog odbora i mještana.

Leon Roce

Mjesni odbor Sutivanac i mještani Sutivanca svojom su sloganom puno toga napravili da uljepšaju Sutivanac i njegovu okolicu. Uredili su dvorište škole i vrtića, nogometno igralište i ostale dijelove Sutivanca. Zajedno su gradili ogradu za našu sigurnost.

Leon Roce i Bernard Frančula

Sloga

Sloga je kad ljudi žive u miru, kad se lahko dogovore, kad ninemu ni teško drugemu pomoći.
Kad se živi u slogi svaki čovik ti je kumpanija.
Kadi je sloga, se laglje gre: i žalos i rados.

Dora Grabrović

Ema Medančić

PRETELI

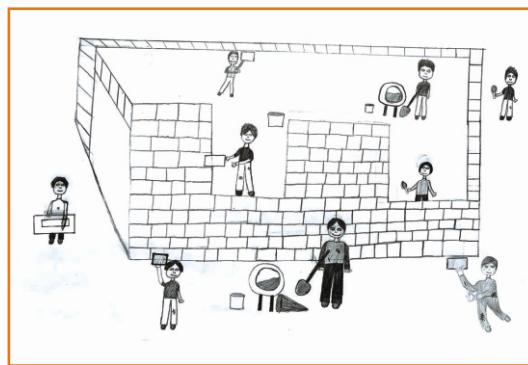
RABOTA

SUSEDI

VANČAMENAT

ZDUŠNO

TEŽAKI

Aylin Slivar

Sutivanac kroz leta

Kroz leta ča su pasala do danas, naš je Sutivanac čuda poša naprid. I to triba zafalit Mjesnom odboru i ljudima ki su skupa delali na temu da nan život u Sutivancu bude lip i da ljudi tu ustanu. Svih tih pasanih leta Sutivanac je mež prvima dobija struju, vodu, telefon i švaltalo se svo selo.

U Sutivancu se je do dan danas zadržala škola i vrtić ča bi reć da ima dice i da za budućnost našega sela ne rabi imat strah.

Korado Roce

Sloga u Sutivancu

Amber Roce

Sutivančani su dobri ljudi
vajk se niki strudi.
U Mjesni odbor pojdu
i doma z delon dojdu.
Kad delo regulaju
onda svi zakantaju.
Mjesni odbor za svih večeru pronta
i š njima zajno zakanta.
Svi se štimaju
i zmišljaju plan
kako napravit delo
za drugi dan.

Danijel Damijanić

FAMEJA

ŠTIMAMOSE

MAŠA

KUMPRANJIA

BRISKUJA

TRGATBA

Sutivanac

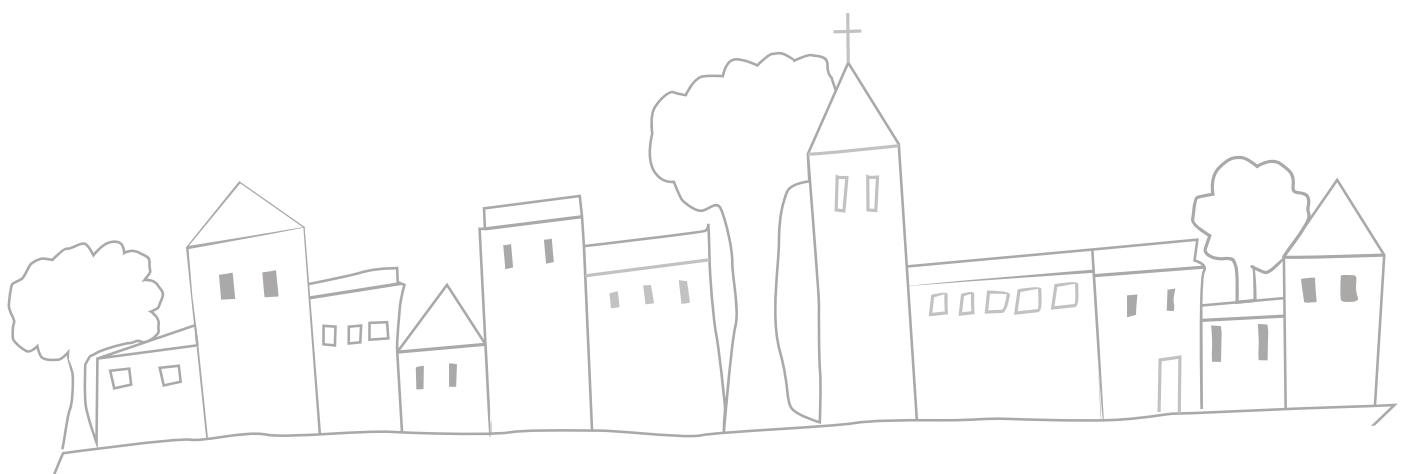
Mjesni odbor velika je stvar,
jer oni daju selu svoju čar.
Kad je cesta za švaltati
Mjesni odbor triba zvati.
Oni će znati
kega triba sforcati
da nan dojdu škulje pokrpati.

Ko u selu triba ča regulati
moraš ih malo tentati.
Sve će regulati
i nećeš ih moći frmati.
I za fešte učiniti
na usluzi će nan biti.

Matea Šugar

Matea Roce

MANKARE

FESTA

STIMAT

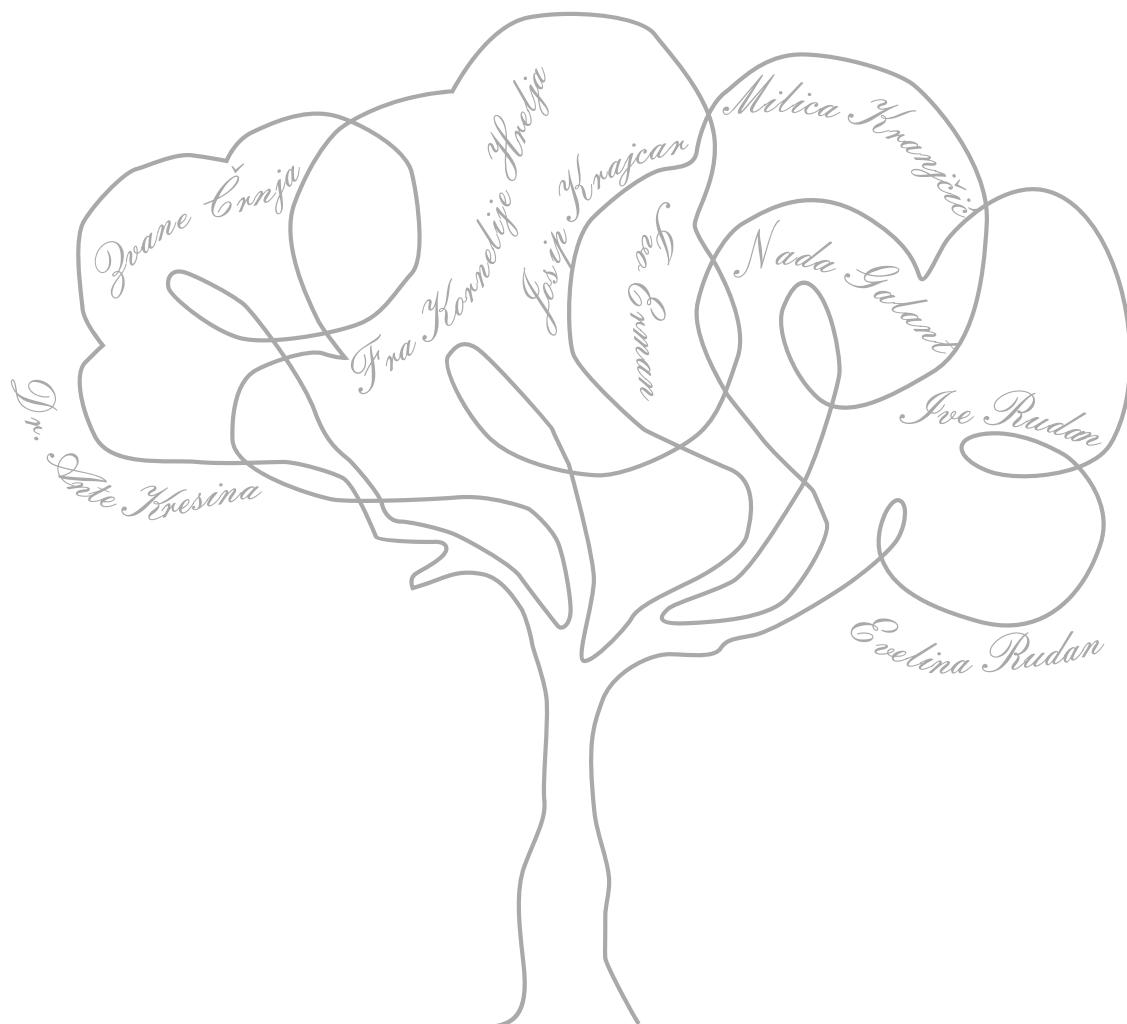
THE PROJECT OF HOMELAND TEACHING „GREAT ŽMINJ PEOPLE”

Žminj is a small town in the heart of Istria, but the Žminj area has produced some important individuals, great in their deeds and merits. That is why this school year we decided that our theme is going to be 'Great Žminj people', as a dedication to all our prominent residents of Žminj. Many are still active in creating and presenting their accomplishments, leaving them as a legacy for us to use and preserve. As in previous years, students have diligently participated in research from various sources. In doing so, they took care of oral tradition as an indispensable way of passing down knowledge from generation to generation, often uncovering valuable information that has not yet been documented. During meetings, students have spoken with some of these important people, researched from different media, and used modern technologies. After research, they gave a personal touch to the collected information through creative expression.

First-graders learned more about Dr. Josip Krajcar and expressed medicine through artistic motifs. Second graders hung out with the story and tradition collector Milica Krančić and collected their valuable art and literary works in their *baulj*. The young computer scientists made a digital picture book. Students continued their work even during the after-school program. Third graders learned about writing poems and prose through a meeting with the writer Nada Galant, with a special emphasis on the Žminj dialect. In the after-school program, they imagined their futures as famous people. One of the biggest Žminj people, Zvane Črnja, was the topic for fourth-grade students, who, through interviews with people who knew him, discovered his involvement in the cultural and educational life of Žminj throughout his life. They researched facts about his life and used the gathered information to create posters and an interactive book with their creative works. The students in Sutivanac researched significant people throughout the history of The Local board Sutivanac. Ive Rudan, a literary historian, folklorist, and publicist, author of "Jurina and Franina," was the subject of the fifth-graders' project, while students in the Civic Education Group focused on Ivo Erman, a stage actor who portrayed over one hundred and fifty different roles. The Bible Study Group researched the character and works of the biblical scholar Dr. Ante Kresina, while The Religious Education Group researched facts from the life of Kornelija Hrelja. The School Art Club's motif of artistic expression was Zvane Črnja. A meeting was organized for the students in the school library where they met the writer Evelina Rudan and her literature. Lastly, as part of the extensions classes in English language, students contributed by translating this abstract into English.

he whole area of Istria and even beyond. These important people work in different fields, showcasing the versatility of people from the Žminj area, both in the past and present. They maintain a commitment to protecting traditional values while also striving for improvement in culture and ways of living. Perhaps we didn't include everyone who deserved to be listed as a worthy and deserving Žminj resident, but we believe that with this project and its presentation in this booklet, we will show how much we respect all our great Žminj residents and their work. They have inspired us to transmit the values they have given us and encouraged us to follow them in their thoughts. This is a task not only for us teachers but also for our students. We believe that some of them will one day themselves become great Žminj residents.

Preveli učenici s dodatne nastave iz engleskog jezika: Matej Munjas (7.b), Renata Šugar (7.b), Leo Krajcar (7.b), Luana Orbanić (7.b), Ivana Benčić (8.b), Matea Poljak (8.b) i Nikolina Družetić (8.b) zajedno s učiteljicama Željkom Čižić i Elvirom Kačan Vozila.

SADRŽAJ

ZAVIČAJNI PROJEKT VELI ŽMINJCI

Riječ ravnateljice.....	3
Projekt zavičajne nastave Veli Žminjci.....	4
Ivo Erman.....	6
Fra Kornelije Hrelja.....	9
Zvane Črnja.....	10
Dr. Ante Kresina.....	14
Josip Krajcar.....	17
Ive Rudan.....	20
Milica Kranjčić.....	22
Nada Galant.....	26
Evelina Rudan.....	29
Značaj Mjesnog odbora Sutivanac.....	31
Prijevod, engleski jezik.....	34
Sadržaj.....	36

OSNOVNA ŠKOLA
VLADIMIRA GORTANA
ŽMINJ

ISTARSKA REGIIONE
ŽUPANIJA ISTRIANA

Institutionalizacija zavičajne nastave
Istarske županije
Istituzionalizzazione dell'insegnamento della storia
del territorio nella Regione Istriana

Osnovna škola Vladimira Gortana, Žminj